

ArkivsakID.: 07/12834

Arkivkode: FA-K20

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
007/09	Næring-, miljø- og teknikkomiteen	01.04.2009
048/09	Kommunestyret	29.04.2009
054/09	Kommunestyret	13.05.2009

KOU 2009:1 - KLIMA- OG ENERGIPLAN FOR LARVIK KOMMUNE

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål som er beskrevet i handlingsprogam til KOU 2009:1:

Visjon

Larvik kommune påtar seg et globalt medansvar for å skape en bærekraftig utvikling som sikrer de fremtidige generasjonene. Larvik er en av de fremste kommunene i Norden på bruk av fornybar energi innen 2020.

Hovedmål

- *Klimagassutslippene skal reduseres med 20 prosent av 1990-nivå innen 2020.*
 - *Ny fornybar energi skal utgjøre 20 prosent av det stasjonære energiforbruket innen 2012 og 40 prosent innen 2020.*
 - *Det stasjonære energiforbruket skal reduseres med 10 prosent innen 2020, med 2006 som basisår.*
 - *Kommunens egen virksomhet skal være et forbilde på miljøvennlig energibruk. Innen 2012 skal kommunens egen virksomhet være klimanøytral på energibruk.*
2. Kommunestyret ber rådmannen om å fremme forslag til mål, retningslinjer og tiltak med bakgrunn i handlingsprogrammet til KOU 2009:1 ved behandling av:
 - Strategidokumentet.
Mål og tiltak knyttes i hovedsak opp mot temaplan "Miljø – ditt og mitt ansvar"
 - Kommuneplanens arealdel
 - Kommuneplanens samfunnsdel
 3. Kommunestyret ber rådmannen spesielt vurdere en prioritering av handlingsprogrammets informasjons-, rådgivnings- og opplæringstiltak overfor innbyggere og ansatte, og at dette får fokus fra årsskiftet 2009/2010.
 4. Kommunestyret ber rådmannen inneværende år initiere opprettelse av et bredt sammensatt

klimaråd for å skape en møteplass og samarbeidsarena mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og kommunen.

01.04.2009 Næring-, miljø- og teknikkomiteen

Møtebehandling:

Ingar Døler foreslo:
Saken tas til orientering.

Erling Kvisvik foreslo endring i pkt. 1, under hovedmål:

Hovedmål.

- Klimagassutslippene skal reduseres med 20 prosent av 1990-nivå innen 2020.
- Larvik kommune vil arbeide for at fornybar energi utgjør 20 prosent av det stasjonære energiforbruket innen 2012 og 40 prosent innen 2020.
- Det stasjonære energiforbruket skal reduseres med 10 prosent innen 2020, med 2006 som basisår.
- Kommunens egen virksomhet skal være et forbilde på miljøvennlig energibruk.
- Innen 2016 skal kommunens egen virksomhet være klimanøytral på energibruk.

Nytt pkt. 5.

Planen skal rulleres det første året i hver valgperiode.

Erling Kvisvik foreslo følgende endring i pkt. 1, innledende setning:

Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål.

Berit Nilssen og Ingjerd Beate N. Larsen foreslo følgende tillegg til pkt. 4:

Rådmannen får fullmakt til å etablere klimarådet.

Det ble votert over Ingar Dølers forslag som falt idet 3 stemte for og 4 mot.

3 = Frp.

4 = H, LL, Ap.

Rådmannens forslag pkt. 1, Visjon - første setning, ble enstemmig anbefalt vedtatt.

Pkt. 1, andre setning i rådmannens forslag, ble anbefalt vedtatt med 4 stemte mot 3 stemmer.

4 = H, LL, Ap.

3 = Frp.

Det ble så votert alternativt mellom rådmannens forslag til pkt. 1, Hovedmål og Erling Kvisviks forslag til Hovedmål. Erling Kvisviks forslag ble enstemmig anbefalt vedtatt.

Rådmannens forslag til pkt. 2, 3 og 4 ble deretter enstemmig anbefalt vedtatt.

Berit Nilssen og Ingjerd Beate N. Larsen forslag, tillegg til pkt. 4, ble enstemmig anbefalt vedtatt.

Erling Kvisviks forslag til pkt. 5 ble enstemmig anbefalt vedtatt.

Erling Kvisviks forslag til pkt. 1, innledende setning, ble så enstemmig anbefalt vedtatt.

Det ble dermed ikke votert over rådmannens forslag, pkt. 1, innledende setning.

NMT-007/09 Vedtak:

1. Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål:

Visjon

Larvik kommune påtar seg et globalt medansvar for å skape en bærekraftig utvikling som sikrer de fremtidige generasjonene. Larvik er en av de fremste kommunene i Norden på bruk av fornybar energi innen 2020.

Hovedmål.

- Klimagassutslippene skal reduseres med 20 prosent av 1990-nivå innen 2020.
 - Larvik kommune vil arbeide for at fornybar energi utgjør 20 prosent av det stasjonære energiforbruket innen 2012 og 40 prosent innen 2020.
 - Det stasjonære energiforbruket skal reduseres med 10 prosent innen 2020, med 2006 som basisår.
 - Kommunens egen virksomhet skal være et forbilde på miljøvennlig energibruk.
 - Innen 2016 skal kommunens egen virksomhet være klimanøytral på energibruk.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å fremme forslag til mål, retningslinjer og tiltak med bakgrunn i handlingsprogrammet til KOU 2009:1 ved behandling av:
 - Strategidokumentet.
Mål og tiltak knyttes i hovedsak opp mot fokusområdet "Natur og miljø" (red. endring, jf. rådmannens forslag til vedtak.)
 - Kommuneplanens arealdel
 - Kommuneplanens samfunnsdel
 3. Kommunestyret ber rådmannen spesielt vurdere en prioritering av handlingsprogrammets informasjons-, rådgivnings- og opplæringstiltak overfor innbyggere og ansatte, og at dette får fokus fra årsskiftet 2009/2010.
 4. Kommunestyret ber rådmannen inneværende år initiere opprettelse av et bredt sammensatt klimaråd for å skape en møteplass og samarbeidsarena mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og kommunen. Rådmannen får fullmakt til å etablere klimarådet.
 5. Planen skal rulleres det første året i hver valgperiode.

29.04.2009 Kommunestyret

Møtebehandling:

Behandling av saken utsettes til kommunestyrets møte 13.05.09

KST-048/09 Vedtak:

Behandling av saken utsettes til kommunestyrets møte 13.05.09

13.05.2009 Kommunestyret

Møtebehandling:

Ingar Døler framsatte følgende forslag:

Pkt. 1 – innledende setning:

Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål som beskrevet i handlingsprogram til KOU 2009:1 og tar til orientering.....osv. som innstillingen

Hallstein Bast framsatte følgende forslag:

Pkt. 1:

a) første linje endres til:

Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål, i tillegg til delmålene i KOU 2009:1

b) annet kulepunkt endres til:

Ny fornybar energi skal utgjøre 20 % av det stasjonære energiforbruket innen 2012 og 40 % innen 2020

c) femte kulepunkt endres til:

"innen 2016" endres til "innen 2012"

Pkt. 5:

tillegg før punktum:

"og fremdrift og status for hovedmål og delmål presenteres i årsrapportene"

Willy Krøgli framsatte slikt forslag:

1. Det legges årlig fram en rapport om hvilke tiltak som er gjennomført og effekten av dem.
2. Klima- og energiplanen revideres årlig med grunnlag i ny viten om omfanget av klimautfordringene, og mulige tiltak for å nå målsettingen om maksimal temperaturstigning på 2 grader C.

Berit Nilssen framsatte følgende forslag:

Pkt. 4:

Kommunestyret ber rådmannen innværende år initiere opprettelse av et bredt sammensatt klimaråd for å skape en møteplass og samarbeidsarena mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og administrasjon/politikere.

Per Manvik framsatte følgende forslag:

Kommunestyret ber rådmannen synliggjøre alle sider ved etablering av et mottaksanlegg for organisk landbruksrelatert avfall ved Lillevik renseanlegg. Det skal vises investeringskostnader, netto driftskostnader, byggetid og eventuell byggestart.

Sak om dette legges frem for plan- og økonomikomiteen høsten -09.

Votering:

Det ble først votert over Ingar Dølers forslag som falt idet 8 stemte for og 27 mot.

27 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh.

8 = Frp.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 1, innledende setning, og avsnittet "Visjon" som ble vedtatt med 34 mot 1 stemme.

34 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 7 Frp.

1 = Frp.

Det ble votert over Hallstein Basts forslag, benevnt 1a, som falt idet 8 stemte for og 27 mot.

27 = H, Frp., Kr.F., Ap., Uavh.

8 = V, SV, Sp., LL

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 1, første kulepunkt, som ble vedtatt med 34 mot 1 stemme.

34 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 7 Frp.

1 = Frp.

Det ble votert over Hallstein Basts forslag, benevnt 1b, som falt idet 3 stemte for og 32 mot.

32 = H, Frp., Kr.F., Sp., LL, Ap., Uavh.

3 = V, SV

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 1, andre kulepunkt, som ble vedtatt med 30 mot 5 stemmer.

30 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 3 Frp.

5 = Frp.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 1, tredje kulepunkt, som ble vedtatt med 34 mot 1 stemme.

34 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 7 Frp.

1 = Frp.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 1, fjerde kulepunkt, som ble enstemmig vedtatt.

Det ble votert over Hallstein Basts forslag, benevnt 1c, som falt idet 4 stemte for og 31 mot.

31 = H, Frp., Kr.F., LL, Ap., Uavh.

4 = V, SV, Sp.

Det ble votert over komitéinnstillingen, pkt. 1, femte kulepunkt, som ble vedtatt med 30 mot 5 stemmer.

30 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 3 Frp.

5 = Frp.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 2 og 3 som ble enstemmig vedtatt.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 4 som ble enstemmig forkastet.

Det ble votert over Berit Nissens forslag som ble vedtatt med 28 mot 7 stemmer.

28 = H, Kr.F., V, SV, Sp., LL, Ap., Uavh., 1 Frp.

7 = Frp.

Det ble votert over komitéinnstillingen pkt. 5 som ble vedtatt med 34 mot 1 stemme.

34 = H, Frp., Kr.F., V, SV, LL, Ap., Uavh.

1 = Sp.

Det ble votert over Hallstein Basts tilleggsforslag pkt. 5 som falt idet 2 stemte for og 33 mot.

33 = H, Frp., Kr.F., SV, Sp., LL, Ap., Uavh.

2 = V

Det ble votert over Willy Krøglis forslag pkt. 1 som falt idet 2 stemte for og 33 mot.

33 = H, Frp., V, SV, LL, Ap., Uavh., 1 Kr.F.

2 = Sp., 1 Kr.F.

Det ble votert over Willy Krøglis forslag pkt. 2 som falt idet 1 stemte for og 34 mot.

34 = H, Frp., Kr.F., V, SV, LL, Ap., Uavh.

1 = Sp.

Det ble votert over Per Manviks forslag som falt idet 12 stemte for og 23 mot.
23 = H, V, SV, LL, Ap.
12 = Frp., Kr.F., Sp., Uavh.

KST-054/09 Vedtak:

1. Kommunestyret slutter seg til følgende visjon og hovedmål:

Visjon

Larvik kommune påtar seg et globalt medansvar for å skape en bærekraftig utvikling som sikrer de fremtidige generasjonene. Larvik er en av de fremste kommunene i Norden på bruk av fornybar energi innen 2020.

Hovedmål.

- Klimagassutslippene skal reduseres med 20 prosent av 1990-nivå innen 2020.
 - Larvik kommune vil arbeide for at fornybar energi utgjør 20 prosent av det stasjonære energiforbruket innen 2012 og 40 prosent innen 2020.
 - Det stasjonære energiforbruket skal reduseres med 10 prosent innen 2020, med 2006 som basisår.
 - Kommunens egen virksomhet skal være et forbilde på miljøvennlig energibruk.
 - Innen 2016 skal kommunens egen virksomhet være klimanøytral på energibruk.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å fremme forslag til mål, retningslinjer og tiltak med bakgrunn i handlingsprogrammet til KOU 2009:1 ved behandling av:
 - Strategidokumentet.
Mål og tiltak knyttes i hovedsak opp mot fokusområdet "Natur og miljø" (red. endring, jf. rådmannens forslag til vedtak.)
 - Kommuneplanens arealdel
 - Kommuneplanens samfunnsdel
 3. Kommunestyret ber rådmannen spesielt vurdere en prioritering av handlingsprogrammets informasjons-, rådgivnings- og opplæringstiltak overfor innbyggere og ansatte, og at dette får fokus fra årsskiftet 2009/2010.
 4. Kommunestyret ber rådmannen innværende år initiere opprettelse av et bredt sammensatt klimaråd for å skape en møteplass og samarbeidsarena mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og administrasjon/politikere.
 5. Planen skal rulleres det første året i hver valgperiode.

SAKSBEHANDLER: miljøvernsjef Trine Bull-Hansen

SAMMENDRAG:

Kommunestyret vedtok i sak 046/07, samt verbalforslag 12 ved behandling av Strategidokumentet 2008-2011, utarbeidelse av revidert klima- og energiplan for Larvik kommune.

En prosjektgruppe fra kommunens administrasjon har arbeidet med dette i perioden fra juni til desember 2008. Et utkast til ny klima- og energiplan ble lagt ut på høring i perioden 23.

desember 2008 – 6. februar 2009. Planforslaget har i hovedsak fått tilslutning, men det foreslås enkelte justeringer i handlingsprogrammets kapittel 2 "aktuelle tiltak" på grunnlag av høringsuttalelsene.

Med dette legges KOU 2009:1 "Klima- og energiplan for Larvik kommune" fram for kommunestyret.

Utredningens handlingsprogram konkretiserer tiltak i følgende hovedgrupper: transport, bygninger og energiforsyning, avfall, landbruk, næringsliv og industriprosesser og kommunens egen virksomhet. I samsvar med kommunens planmodell vil oppfølging av KOU 2009:1 skje ved behandling av strategidokumentet, kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel.

Klima- og energiplanen er et verktøy for å styre utviklingen i en retning som fremmer energieffektivitet og miljøvennlige energiformer, og som begrenser klimaendringer. De visjoner, mål og tiltak som fremmes i handlingsprogrammet innebærer en videreføring og opptrapping av kommunens klima- og energiarbeid. Dette er i tråd med kunnskapen om økte klimautfordringer, nye nasjonale mål og styrket virkemiddelapparat for kommunene.

Kommunen er avhengig av stor grad av involvering fra andre aktører for at målsettingene skal nås. Som kunnskapsformidler og pådriver kan kommunen øke kunnskapen og interessen for klima- og energispørsmål, og på den måten stimulere til involvering og innsats. Rådmannen foreslår derfor at handlingsprogrammets informasjons-, rådgivnings- og opplæringstiltak prioriteres fra årsskiftet 2009/2010.

Opprettelse av et bredt sammensatt klimaråd er et annet tiltak som foreslås får prioritet inneværende år. Intensjonen er å skape en møteplass mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og kommunen for å medvirke til økt fokus på klima- og energispørsmål og være en katalysator for at tiltak iverksettes. Rådmannen får i fullmakt å etablere klimarådet.

HANDLINGSROM:

- Kommunestyresak 046/07 *Interpellasjon til kommunestyret 25.04.07 om utarbeidelse av lokal energi- og klimaplan*
- Verbalforslag 12 fra H, FrP, V og KrF ved behandling av Strategidokumentet 2008-2011
- Strategidokumentet 2009-2012. Tema "Natur og miljø"

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Larvik kommune vedtok i 2003, sak 071/03, en strategi for sitt arbeid med klimagass- og energispørsmål. Vedtaket baserte seg på Kommunal utredning (KOU) 2003:1 "Aktuelle Klima- og Energistrategier og Tiltak i Larvik".

Kommunestyret har fattet to vedtak som innebærer utarbeidelse av revidert klima- og energiplan for Larvik kommune:

- I sak 046/07 vedtok kommunestyret å be rådmannen revidere KOU 2003:1 "Aktuelle klima- og Energistrategier og Tiltak i Larvik", og at dette innarbeides i forslag til Strategidokument 2008-2011.
- I henhold til verbalforslag 12 ved behandling av Strategidokumentet 2008-2011 ble det vedtatt at kommunestyret ønsker å få utarbeidet en klima- og energiplan for Larvik kommune.

En prosjektgruppe fra administrasjonen i Larvik kommune har arbeidet med en revisjon av KOU 2003:1 i perioden fra juni til desember 2008. Det ble orientert om struktur og fremdriftsplan i næring-, miljø- og teknikkomiteen i september 2008.

Et utkast til ny klima- og energiplan datert 22. desember 2008 ble lagt ut på høring i perioden 23. desember 2008 – 6. februar 2009. Planforslaget har i hovedsak fått tilslutning, men det foreslås enkelte justeringer i handlingsprogrammets kapittel 2 "aktuelle tiltak" på grunnlag av høringsuttalelsene. I høringsperioden ble det arrangert et åpent møte om planen. Innspill som ble fremsatt på møtet refereres i eget vedlegg.

Dokumentet er to-delt. Del en inneholder status og analyser, utfordringer beskrives og aktuelle strategier for å møte utfordringene presenteres. Del to er basert på kunnskapen fra del en, og inneholder forslag til mål og tiltak i et handlingsprogram.

Den kommunale utredningen konkretiserer tiltak i følgende hovedgrupper:

- Transport
- Bygninger og energiforsyning
- Avfall
- Landbruk
- Næringsliv og industriprosesser
- Kommunens egen virksomhet

Utredningens rolle er å sikre et godt faglig grunnlag for politiske og administrative vedtak. I henhold til kommunens plansystem skal oppfølging av utredningen skje ved rullering av kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel og strategidokumentet.

MILJØFAKTORER:

Klima- og energiplanen er et verktøy for å styre utviklingen i en retning som forebygger klimaendringer. Menneskeskapte klimaendringer anses i dag som den største miljøutfordringen verdenssamfunnet står overfor. De tiltakene som foreslås i handlingsprogrammet har til hensikt å redusere utslipp av klimagasser til atmosfæren, bidra til overgang til miljøvennlige energiformer og effektivisere energibruken. Tiltakene har derfor i det alt vesentlige positive virkninger for miljøet, og er i tråd med kommunens vedtatte policy for en bærekraftig utvikling.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Intensjonen er at foreslåtte tiltak utløses ved å bli innarbeidet i kommunens etablerte plansystem og gjennom samarbeid og samhandling med andre aktører. Investering i energieffektiviserende tiltak vil redusere driftsutgiftene og ofte være økonomisk regningssvarende i løpet av få år. For å oppnå en bærekraftig energiforsyning er kommunene gitt myndighet gjennom plan- og bygningsloven til å stille krav om tilrettelegging for vannbåren varme. Installering av vannbåren varme kan medføre en viss investeringsmessig kostnadsøkning, men samtidig være gunstig mht. driftsutgifter. Det gir også større fremtidig handlefrihet til å velge kostnadseffektiv energibærere.

Formidling av informasjon for å finne fram til tilgjengelig statlige støtteordninger inngår som foreslått tiltak i handlingsprogrammet. Utnytting av statlige støtteordninger kan gi nødvendig lønnsomhet i investeringer knyttet til energibruk i bygg og anlegg.

For kommunen vil gjennomføring av tiltak kreve intern ressursbruk i form av administrativ kompetanse og kapasitet. En del av tiltakene inngår i kommunens ordinære saksbehandling. Tiltak som vil få økonomiske konsekvenser for kommunen utover dette vurderes og prioriteres gjennom årlig behandling av strategidokument og budsjett.

Målet om klimanøytralitet for kommunens egen virksomhet innebærer kjøp av FN-godkjente klimakvoter for å kompensere for eventuelle restutslipp fra år 2012. Beløpet vil avhenge av

kvoteprisen og i hvilken grad kommunen iverksetter klimagassreducerende tiltak.¹

KONSEKVENSER FOR NÆRMERE DEFINERTE GRUPPER:

(barn og unge, eldre, funksjonshemmede)

Et tydelig fokus på klima- og energispørsmål i kommunen vil ha en bevisstgjørende effekt på barn og unge. Flere av de foreslåtte tiltakene har folkehelseaspekter som også vil komme barn og unge til gode, for eksempel tilrettelegging for sykling og gange og mindre luftforurensning og støy fra veitrafikk.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Utredningen synliggjør en rekke mulige tiltak for å oppnå reduserte klimagassutslipp, energiomlegging og bedre energieffektivitet. Det kan legges ulike premisser til grunn for hvilke tiltak som velges ut blant disse i de årlige strategidokumentene, for eksempel kostnadseffektivitet, kommunens styringsmuligheter/gjennomførbarhet, signaleffekt og samvirkning med reduksjon av andre utslipp.

Det vurderes særlig relevant å vurdere kjøp av klimakvoter for å oppnå klimanøytralitet opp mot andre tiltak som har dokumentert klimaeffekt.

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Innkommne høringsuttalelser

Det har kommet inn høringsuttalelser fra ungdomsrådet i Larvik, Larvik kommunale eiendom, Framparken AS, Katrine og Eelco van Raaij, Vestfold fylkeskommune, Naturvernforbundet i Larvik og Rødt Larvik.

Ungdomsrådet i Larvik stiller seg svært positive til klima- og energiplanen for kommunen. Det anføres at tiltaksplanen vil virke positivt for alle i kommunen, også for barn og unge. Ungdomsrådet mener det er flere elementer i kollektivtrafikken som kan forberedes og stiller seg villig til å inngå et samarbeid med kommunen og VKT om busspriser, avganger og ruter.

Larvik kommunale eiendom KE (LKEF) vurderer klima- og energiplanen som et godt grunnlag for systematisk arbeid med mål å redusere utslipp av klimagasser og bruk av energi. LKEF er innstilt på å følge opp og gjennomføre de mål- og tiltak som ligger i KOU'en relatert til eiendomsområdet når det bevilges midler til dette, og slutter seg til planens angitte mål og tiltak. Det understrekes at mange av målene og tiltakene forutsetter bevilgninger som pr dd ikke ligger inne i gjeldende strategiplan.

Når det gjelder implementering av flere varmesentraler basert på ny fornybar energi til erstatning for olje- og elkjeler som primæroppvarmingskilder ut over de som er anskaffet, ønsker LKEF å evaluere det som er gjort til nå samt se nye anskaffelser i sammenheng med de fjernvarmenett som forventes utbygget de nærmeste år.

Framparken AS (FP) er glad for kommunens ambisiøse visjon og målrettede plan for klima- og energiplanlegging, som er i tråd med egen strategi. Det pekes på at nye utbygginger reiser flere miljøutfordringer, bl.a. transport, energibruk, materialbruk, arealbruk og klimatilpasning. For å møte disse utfordringene skal det utarbeides et miljøprogram for parken, i samarbeid med SINTEF Byggforsk. Det ønskes en involverende prosess gjennom arrangement av et todagers arbeidsseminar, med en kostnadsramme på kr 90 000 eks mva.

¹ Til sammenligning kunne Arendal kommune, som har hatt stort fokus på karbonnøytralitet og klimagassregnskap, blitt klimanøytral i 2007 ved kjøp av klimakvoter for i størrelsesorden kr 200 000 – el. ikke medberegnet (Larvik kommune kjøper sertifisert, fornybar el.)

Fraparken ønsker kommunen og en fjernvarmeaktør som aktive parter i miljøprogrammet, og at hver part bidrar med kr 30 000 til seminaret. Gjennom samhandling, utvikling av en kompetansebank og synliggjøring av et pilotprosjekt for nye utbygginger anses tiltaket å bidra til realisering av kommunens klima- og energiplan.

Kommentar: Temaene og arbeidsmåtene som skisseres vurderes å være interessante og relevante i forhold til det foreslåtte handlingsprogrammet i KOU 2009:1. Økonomisk støtte til et seminar bør vurderes i forbindelse med strategidokumentet 2010 – 2013.

Katrine og Eelco van Raaij fremholder at passivhus-konsepter vil være fremtidens byggestandard der krav til maksimalt energibehov er ytterligere innskjerpet utover lavenergibygging. Det foreslås at følgende punkt inkluderes i planen:

"Stimulering av bygging av passivhuskonsepter i kommunen gjennom etablering og støtte av pilot prosjekt(-er) for kompetanseheving i kommune/lokal byggenæring og synliggjøring av mulighetene blant Larviks innbyggerne, tilgjengeliggjøring av utbygningsareal øremerket passivhus (enkelttomter og prosjekt) og differensiert saksbehandling (gebyrregulativ og behandlingstid) for å stimulere passivhusbygging."

Kommentar: Det foreslås som tiltak at en differensiering av byggesaksgebyrer for å stimulere til klima- og energivennlige løsninger utredes. Imidlertid foreslås det ikke særskilt økonomisk støtte til pilotprosjekt for passivhus eller øremerkede utbygningsareal, men det vises til at Enova og Husbanken har støtteordninger for passivhus.

Vestfold fylkeskommune (VFK) har gitt en administrativ uttalelse som omhandler de tema fylkeskommunen har spesiell kompetanse og ansvar for. VFK mener at klima- og energiplanen er et godt arbeid som bør følges opp videre. Som de viktigste elementene i det videre arbeidet anføres at hovedspørsmålene hører med i planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel, at viktige arealtiltak må inn i kommuneplanens arealdel, at hver sektor må ta i bruk ny plan- og bygningslov i sin virksomhet og at det bør lages en populærutgave av planen som inspirasjon og gode råd til næringsliv og innbyggere.

Etter VFKs syn ville tiltakene vært lettere å prioritere hvis energi- og klimagasseffektene hadde vært anskueliggjort, selv om mange tiltak kan være vanskelig å tallfeste effekten av. VFK mener derfor det er ønskelig at det vises hvor stor andel de ulike tiltakene kan forventes å få i et klimaregnskap, samt hvilken klimaeffekt som oppnås i forhold til målene.

Videre anføres det at hovedutfordringen ligger i å iverksette tiltak knyttet til transport. Det pekes på at tiltakene må knyttes opp mot arealbruk, nye utbyggingsarealer må omfatte klimaregnskap hvor også transportkonsekvenser inngår og det blir svært viktig hvordan kollektivtrafikken kan utbygges. VFK mener det er positivt at det planlegges å utarbeide en egen sykkelplan for Larvik og støtter utredning av parkeringsrestriksjoner for bil som et svært viktig tiltak, men mener også at dagens parkeringsordning bør evalueres.

VFK savner en omtale av muligheter for miljøvennlig godstransport selv om dette ikke er et kommunalt ansvarsområde. For å ivareta muligheten for godstransport med jernbane er det etter VFKs syn viktig med jernbanespor ned til havna. For øvrig mener VFK at inndeling av transporttiltakene i to tiltakspakker kan gi inntrykk av at man kan prioritere mellom pakkene.

VFK påpeker at for enkelte tiltak angis hvem kommunen skal samarbeide med, for andre tiltak er ikke dette nevnt. Det foreslås at dette tas ut i denne omgang. En aktiv bruk av ny plan- og bygningslov med krav til vannbåren varme støttes, og informasjons- og veiledningstiltak påpekes som viktig.

Kommentar: Bemerkningene er hovedsakelig i samsvar med de foreslåtte tiltakene og hvordan disse skal iverksettes gjennom kommunens etablerte plansystem. Prosjektgruppa har foreslått enkelte endringer i tiltaksformuleringer i tråd med innspillene fra VFK. Dette gjelder evaluering av dagens parkeringsordning, presisering av at intensjonen er at begge tiltakspakkene på transportsektoren skal gjennomføres, utelatelse av samarbeidsaktørene i tiltaksformuleringene for å få disse mer enhetlige og oversiktlige samt at "Tilrettelegging for godstransport på jernbane til og fra Larvik havn" er foreslått som nytt tiltak i handlingsprogrammet. Kommunen har alt fokus på sistnevnte gjennom deltagelse i Plattform Vestfold og sikring av jernbanespor til Revet i reguleringsplan.

Innleid konsulent har beregnet nytteeffekten av tiltak der dette ikke har vært beheftet med stor usikkerhet. For de øvrige tiltakene har usikkerheten vært så stor at effekten har vært vanskelig å kvantifisere, men det tilsier ikke at tiltakene ikke bør gjennomføres. Flere av tiltakene vurderes å være av langsiktig karakter der resultater synliggjøres i et lengre tidsperspektiv. Enkelte tiltak kan ha mindre effekt i seg selv, men ha signaleffekt som kan medvirke til gjennomføring av andre tiltak. I tillegg er det andre positive effekter knyttet til flere tiltak, feks mindre lokal luftforurensning, støy og veislitasje som følge av redusert transportomfang.

Imidlertid er SFT`s beregning av kostnadseffektivitet (etter kriteriet "kostnad pr enhet utslippsreduksjon") for ulike tiltak, samt analyse av utslippsreduksjoner knyttet til kommunal virkemiddelapparat/gjennomførbarhet, lagt til grunn for handlingsprogrammets tiltaksliste.

Naturvernforbundet i Larvik (NFL) mener det er bra at kommunen har utarbeidet en detaljert og omfattende plan. NFL er fornøyd med forslagene til visjon og hovedmål, men synes forslagene til aktuelle tiltak bør bli mer konkrete og/eller ambisiøse på enkelte områder:

- Kommunen bør forplikte seg til å skaffe nok parkeringsplasser slik at alle som ønsker det kan bruke tog istedenfor å kjøre bil. Videre bør kommunen bli mer bevisst når det gjelder krav til gang- og sykkelveier for alle nye utbyggingsfelt, og slik at disse koples til eksisterende gang- og sykkelveier.
- Det bør utredes om deponigassen på Grinda kan utnyttes til energiproduksjon, og uansett bør utslippsreducerende tiltak konkretiseres.
- Når det gjelder kommunens egen virksomhet bør det settes strengere tidsfrister for utfasing av elkjeler og overgang til biobrensel, det bør lages en plan for bruk av energibesparende teknologi til veibelysning og halvparten av hjemmetjenestens biler bør være elbiler innen fem år.

NFL savner at planen omhandler Larvik havn og mener at containertransport som ikke er lokal, bør kanaliseres til havner der jernbanen kan ta den videre transporten.

Kommentar: Etablering/forbedring av trafikk-knutepunkter med tilrettelegging for parkering inngår som et viktig tiltak i handlingsprogrammet. Jernbanestasjonen er et sentralt knutepunkt i Larvik. En offensiv og strategisk satsing på gang- og sykkelveier anses å være et viktig tiltak i transportsektoren. Dette forsterkes i det handlingsprogrammet som nå fremlegges, jf. kommentaren til Rødt Larvik.

Deponiet på Grinda ble nedlagt i 2007, og det siste tiåret ble det ikke deponert organisk avfall der. Metaninnholdet i deponigassen har sunket til 37 prosent. Gassen er sannsynligvis av for dårlig kvalitet til å benyttes i gassmotor, noe som utelukker elproduksjon. Aktuelle utslippsreducerende tiltak vil være knyttet til forbedring av gassuttaksanlegg, biofilter og tildekkingsrutiner for å forhindre lekkasjer og diffuse utslipp av metan. Dette er nå synliggjort i formuleringen av det aktuelle tiltaket.

Det er lagt til grunn at tiltakene skal være realistiske å gjennomføre. Dette gjelder også fristen for utfasing av elkjeler i kommunale bygninger. Men det foreslås samtidig en

videreføring av kommunens offensive satsing på miljøvennlige energiformer i kommunale bygg. Plan for bruk av energibesparende teknologi til veibelysning inngår i foreslått tiltak for kommunale anlegg. Innspillet om elbiler bygger opp under delmålet om reduserte utslipp fra kjøring i kommunal tjeneste. En handlingsplan for innkjøp av kommunale biler er imidlertid planlagt som tiltak for å få en helhetsvurdering av temaet. Det vises til kommentaren til fylkeskommunens uttalelse når det gjelder innspillet om Larvik havn.

Rødt Larvik (RL) har spesielt konsentrert seg om transport fordi det er her klimagassutslippene er størst. RL mener det er en svakhet ved planens kapittel 3 at den ikke er mer konkret på hvor folk må forflytte seg daglig. Det fremholdes at bilen blir et naturlig valg når ulike funksjoner ikke er hensiktsmessig plassert i forhold til hverandre, og naturlige knutepunkter er mangelfulle. Dersom andelen syklende og reisende skal økes betraktelig, må reises mål være innen gang- og sykkelavstand. I følge RL er det viktig å sette mye større fokus på kommunens ansvar for planlegging av miljøvennlige utbyggingsmønstre.

RL mener kommunen bør være pådriver for å få til gode kollektivtilbud. Det foreslås at ambisjonene om kollektivbruk heves, at det settes konkrete mål og at kommunen tar initiativ til et prøve-/pionerprosjekt der kollektivtransporten tilpasses folks behov mht. ruter, tider og materiell. RL bemerker at gratis transport vil få mange til å benytte tilbudet. Videre bemerkes det at tilgang på alternativt drivstoff, gode ferdslåre for myke trafikanter og trafikkregulerende tiltak som oppfattes positivt av befolkningen også vil være viktige tiltak.

Kommentar: Innspillene om samordnet areal og transportplanlegging er relevante i forhold til reduksjon av klimagassutslipp. Prosjektgruppa ser at den opprinnelige tiltaksformuleringen om utbyggingsmønster med fordel kan konkretiseres nærmere i tråd med anbefalene fra Rødt Larvik. På dette grunnlag er det foreslått å endre tiltaksformuleringen fra "Styrking av sentrum og tettstedene i arealplanleggingen, jf. bestemmelser i gjeldende arealdel og i byplanen" til "Gjennomføre en samordnet areal- og transportplanlegging, med et utbyggingsmønster som styrker sentrum og tettstedene og som bygger opp under satsing på sykling, gange og kollektivtransport."

De øvrige merknadene gjelder forhold som i alt vesentlighet inngår i tiltakspakkene på transportsektoren. Når det gjelder ambisjon for kollektivtransport er det satt delmål om at denne andelen skal være 10 prosent innen 2020, noe som anses som en ambisiøs målsetting.

Samlet vurdering

Global oppvarming som følge av menneskeskapte klimagassutslipp anses i dag å være den største miljøutfordringen verdenssamfunnet står overfor. Dersom ikke kraftige tiltak iverksettes, forventes en betydelig utslippsøkning i årene fremover. Rundt 20 prosent av nasjonale utslipp er knyttet til kommunal virksomhet og virkemidler kommunen har kontroll over. Kommunen har derfor en rekke muligheter både til selv å iverksette tiltak og til å tilrettelegge for at innbyggere og næringsliv kan ta mer klima- og energivennlige valg.

Målet med klima- og energiplanen er å utarbeide en plattform for effektiv politisk styring og administrativ gjennomføring av spørsmål og utfordringer knyttet til energibruk og klimagassutslipp i Larvik kommune. For å begrense klimaendringene må alle ta sin del av ansvaret, også Larviksamfunnet. Rådmannen foreslår på denne bakgrunn at kommunestyret slutter seg til de visjoner og hovedmål som er beskrevet i handlingsprogrammet til KOU 2009:1. Formålet med visjonen er å beskrive kommunens ambisjoner. Prosjektgruppa har valgt å fastsette et årstall for når Larvik skal være en av de fremste kommunene i Norden på bruk av fornybar energi. Rådmannen mener det også kan argumenteres for at en visjon skal være noe å strekke seg etter, uten at det tidfestes når dette skal oppfylles.

Forslagene til hovedmål har tatt utgangspunkt i at disse skal være realiserbare, konkrete og etterprøvbare - og bygge opp under nasjonale føringer på området. Målene anses å innebære en videreføring og opptrapping av kommunens klima- og energiarbeid, slik det er nedfelt i vedtatt strategi ved kommunestyrebehandlingen av KOU 2003:1. Dette er i samsvar med kunnskapen om økte klimautfordringer og bedre virkemiddelapparat for kommunene.

Klimagassutslipp er sterkt knyttet til energibruk, både gjennom valg av energibærer og omfanget av energibruken. Målene innebærer at Larvik kommune stimulerer til energieffektivisering og utvikling av klimanøytrale og fleksible energibærere for kommunens innbyggere og næringsliv. Det innebærer også at kommunen bidrar til å begrense behovet for bilbasert transport og stimulerer til miljøvennlige transportformer.

Transportsektoren er opphav til de største klimagassutslippene i Larvik. En viktig utfordring blir derfor å iverksette tiltak knyttet til transport. Men det vurderes også som viktig at tiltak gjennomføres på andre sektorer, slik handlingsprogrammet legger opp til. Dette underbygges av nasjonal analyse av utslippsreduksjoner knyttet til kommunale virkemidler/ gjennomførbarhet og beregninger av kostnadseffektivitet for ulike tiltak. I tråd med kommunens planmodell vil oppfølging av KOU 2009:1 skje ved behandling av strategidokumentet, kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunen er avhengig av stor grad av involvering fra andre for at målsettingene skal nås. Det innebærer samarbeid og samhandling med andre aktører, som etter rådmannens syn er sentrale strategier på klima- og energiområdet. Ikke minst gjelder dette for transportsektoren, der virkemidlene for en stor del ligger innenfor andre myndigheters ansvarsområde.

Det innebærer også at innbyggerne og næringsliv må trekkes med i arbeidet. Som kunnskapsformidler kan kommunen motivere andre og bidra til holdningsendringer, og på den måten stimulere til miljøvennlig adferd. Aktiv kunnskapsformidling og kompetanseheving vurderes å være viktige strategier for å oppnå involvering og innsats fra ansatte, innbyggere og næringsliv. Rådmannen mener derfor at handlingsprogrammets informasjons-, rådgivnings- og opplæringstiltak bør prioriteres fra årsskiftet 2009/2010.

Opprettelse av et bredt sammensatt klimaråd er et annet tiltak som foreslås får prioritet inneværende år. Intensjonen er å skape en møteplass mellom næringsliv, organisasjoner, privatpersoner og kommunen for å medvirke til økt fokus på klima- og energispørsmål i samfunnet Larvik og være en katalysator for at tiltak iverksettes. Et naturlig mandat for et klimaråd vil være å bidra til kompetanseoverføring, diskusjon og inspirasjon til frivillig innsats på klimaområdet, samt å gi innspill til kommunens arbeid. Arrangering av åpne møter og innspill til kommunens informasjonsvirksomhet, blant annet på internett, er eksempler på konkrete samarbeidsoppgaver.

Rådmannen vil fremholde at rådet ikke bør bli en ny del av kommunens ordinære politiske organisering. Når det gjelder rådets sammensetning, foreslås det at næringslivet (Larvik næringsforening), miljøbevegelsen (naturvernforbundet i Larvik), ungdom i Larvik (ungdområdet) og representant fra velforeningene inviteres til deltagelse, i tillegg til at kommunen vil være representert. Det vil være naturlig at kommunens administrasjon ivaretar koordinerings- og sekretariatsoppgavene.

Vedlegg:

Dok.nr	Tittel på vedlegg
238927	KOU 2009_1 Klima og energiplan.doc
237596	Referat fra åpent møte på Larvik museum 22. januar kl 18 - 20

Rett utskrift bevitnes og sendes

- Saksbehandler for oppfølging.

Larvik, 18. mai 2009

for rådmann

May Eli Bredvei
sekretær